

МОН УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
(УНУС)

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії УНУС
Олена НЕПОЧАТЕНКО
«23» квітня 2024 р.

ПРОГРАМА

додакового вступного випробування
для конкурсного відбору на навчання для здобуття ступеня
доктора філософії зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

Голова предметної комісії

(підпис) Інна ЧЕРНЕГА

Укладачі: д. е. н., професор Інна ЧЕРНЕГА; к. е. н., доцент Олена ЖАРУН;
к. е. н., доцент Оксана ТУПЧІЙ; д. е. н., професор Юлія НЕСТЕРЧУК (гарант
освітньої програми).

*Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і
підприємництва (протокол № 6 від 09 квітня 2024 р.).*

*Схвалено вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол
№ 5 від 23 квітня 2024 р.).*

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Орієнтовний перелік питань для підготовки до фахового іспиту	5
2. Критерії оцінювання підготовленості вступників	9
3. Список рекомендованої літератури	10

Вступ

Програма додаткового вступного випробування призначена для осіб, які вступають до аспірантури Уманського національного університету садівництва зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля на основі ступеня магістра або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки). Програма додаткового вступного випробування відображає загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань претендентів для вступу до аспірантури в обсязі програми рівня вищої освіти бакалавра. Вступ таких осіб можливий за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань.

Додаткове вступне випробування проводиться у формі співбесіди, має кваліфікаційний характер та передує фаховому вступному випробуванню. Для оцінки загального рівня володіння програмним матеріалом вступнику пропонують чотири питання із нижче наведеного переліку. Основні положення відповіді вступник стисло конспектує письмово на бланку для проведення співбесіди, а потім усно відповідає. За результатами відповіді оцінюється загальний рівень володіння програмним матеріалом і приймається рішення про допуск його до складання вступних фахових випробувань до аспірантури зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля.

1. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

1. Поняття підприємницької діяльності, її функції. Цілі організацій.
2. Законодавче врегулювання бізнесу.
3. Роль та функції підприємця. Фізичні та юридичні особи, їх відмінності та особливості функціонування.
4. Поняття комерційної і некомерційної організації.
5. Види підприємств в Україні.
6. Мале підприємництво та його вплив на економічний розвиток країни.
7. Проблеми розвитку вітчизняного малого бізнесу.
8. Державна підтримка малого підприємництва.
9. Тіньова економіка в бізнесі.
10. Вплив тіньового сектору на економічну діяльність, політичне й громадське життя країни.
11. Механізми та методи оцінки масштабів тіньової економічної діяльності.
12. Основні напрями легалізації тіньової підприємницької діяльності.
13. Порядок створення підприємства
14. Підприємницька ідея, її джерела та методи пошуку.
15. Вибір типу підприємства та обґрунтування цілей.
16. Організація процесу створення: формування установчого договору, статуту, тарифна угоди. Колективний договір.
17. Державна реєстрація суб'єктів господарювання. Ліцензування підприємницької діяльності.
18. Власні, позикові та залучені джерела фінансування підприємницької діяльності.
19. Венчурне фінансування: сутність, особливості та можливість отримання.
20. Інвестиційна політика фірми.
21. Оцінка інвестиційної привабливості фірми. Показники фінансового аналізу для оцінки інвестиційної привабливості фірми.
22. Загальна характеристика підприємницьких договорів (контрактів, угод).
23. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. Презентація бізнес-плану.
24. Формування інструментарію для просування товару на ринок.
25. Особливості управління організаційним розвитком підприємства.
26. Розробка фінансового плану бізнесу (бізнес-проєкту).
27. Професійний підбір персоналу. Оцінювання, мотивація і розвиток персоналу.
28. Логістичні системи у підприємстві.
29. Ідентифікація та мінімізація ризиків бізнесу.
30. Діагностика результатів підприємницької діяльності.
31. Мета й стратегія проєкту. Місце проєкту в системі функціонування підприємства.
32. Проєктний цикл. Дискусійні аспекти визначення меж життєвого циклу інвестиційного проєкту.
33. Структуризація проєктів: сутність, мета, завдання, моделі та підходи.

34. Функції та підсистеми управління проектами.
35. Розробка концепції проекту: сутність, мета, етапи й перелік основних питань, які охоплює цей процес.
36. Характеристика техніко-економічного обґрунтування проекту.
37. Цінність проекту та її визначення. Вигоди й витрати проекту.
38. Сутність, завдання та схема розробки бізнес-плану та інформаційне забезпечення.
39. Організаційні структури проекту та його зовнішнє оточення.
40. Поняття проектного офісу, його завдання, організація та напрями роботи.
41. Джерела та організаційні форми фінансування проектів.
42. Організація проектного фінансування: етапи, контроль та проблеми.
43. Поняття, призначення, види та порядок проведення експертизи проекту.
44. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів.
45. Управління вартістю проекту: оцінка, аналіз, прогнозування.
46. Контроль за виконанням проекту. Методи контролю проекту.
47. Управління проектними ризиками їх визначення та оцінювання.
48. Методи мінімізації проектних ризиків.
49. Управління комунікаціями проекту.
50. Інформаційні технології управління проектами.
51. Види бірж та правові засади їхньої діяльності в Україні.
52. Тенденції і завдання розвитку товарних бірж в Україні.
53. Організаційні основи діяльності товарної біржі.
54. Види біржових угод та операцій.
55. Ф'ючерсні угоди та механізм їх здійснення.
56. Опціонні угоди: сутність та класифікація.
57. Асортимент біржових товарів та принципи формування товарної спеціалізації брокерів.
58. Біржовий потенціал товарного ринку України.
59. Формування та котирування цін на товарній біржі.
60. Аналіз та прогнозування біржової кон'юнктури.
61. Методи поточного моніторингу біржової кон'юнктури.
62. Розрахунки за біржовими угодами.
63. Сутність і функції клірингу та розрахунків.
64. Організація розрахункових операцій на біржі.
65. Організація та проведення біржових торгів.
66. Види та характеристика біржових аукціонів.
67. Порядок та правила ведення біржових торгів.
68. Сутність та основні види торговельно-посередницької діяльності на ринку.
69. Економічна стратегія брокера на товарній біржі.
70. Характер взаємовідносин брокерів з клієнтами.
71. Система управління економічною безпекою підприємства
72. Організація системи економічної безпеки підприємства
73. Інформаційно-аналітичне забезпечення системи управління економічною безпекою підприємства
74. Складові економічної безпеки України та методика їх оцінювання
75. Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки регіону та галузі

76. Комплекс методичних підходів щодо оцінювання економічної безпеки підприємства
77. Технологія моделювання стану економічної безпеки підприємства
78. Економічна безпека в системі корпоративних відносин підприємства
79. Нормативно-правове забезпечення економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємством
80. Фактори загроз економічної безпеки в системі корпоративного управління підприємства
81. Методичне забезпечення ідентифікації та оцінювання загроз економічної безпеки в системі корпоративного управління
82. Дослідження особливостей управління ризиком інноваційних проєктів
83. Економічна природа конкурентної боротьби.
84. Конкуренція на внутрішньому і зовнішньому ринках: характеристика та відмінності.
85. Функціональна конкуренція. Суть і причини виникнення.
86. Конкурентоспроможність, її сутність та різновиди.
87. Міжнародний ринок і ринкові ніші.
88. Міжнародне конкурентне середовище підприємства.
89. Ключові характеристики теорії конкурентних переваг (М. Портер).
90. Міжнародна конкурентоспроможність: основні категорії та поняття.
91. Ключові характеристики конкурентоспроможності підприємства.
92. Основні принципи визначення конкурентоспроможності продукції.
93. Підприємство і конкурентоспроможність галузі та національної економіки.
94. Сутність і структура чинників, що впливають на формування конкурентоспроможності підприємства.
95. Елементи і характеристика конкурентних переваг економіки країни.
96. Фактори конкурентного середовища.
97. Сутність «стратегічного ядра» фірми та його структура.
98. Порівняльна характеристика стадій конкуренції.
99. Нецінова конкуренція як метод конкурентної боротьби.
100. Особливості цінової конкуренції як методу конкурентної боротьби.
101. Конкурентоспроможність товару як складова показника (характеристики) конкурентоспроможності підприємства.
102. Оцінка рівня та інтенсивності конкуренції на світових ринках.
103. Стратегічні зони господарювання: суть і функції.
104. Залежність конкурентоспроможності фірми від стадій розвитку конкурентної боротьби.
105. Елементи і характеристика стадій розвитку конкуренції.
106. Оцінка конкурентного статусу фірми.
107. Принципи формування та підходи до реалізації стратегії конкурентоспроможності підприємства.
108. Переваги та ризики використання основних стратегій конкурентної боротьби.
109. Порівняльна характеристика основних стратегій конкуренції (конкурентної боротьби).
110. Конкуренція і конкурентні переваги підприємства та їх вплив на

формування загальної стратегії діяльності суб'єктів господарювання.

111. Етапи формування стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

112. Конкурентні переваги як фактори формування стратегії забезпечення конкурентоспроможності підприємств.

113. Цілі та особливості формування основних стратегій конкурентної боротьби.

114. Конкурентне середовище та його вплив на формування базових стратегій конкурентоспроможності підприємства.

115. Конкурентоспроможність фірми на світовому рівні.

116. Передумови та особливості формування конкурентоспроможності економіки України.

117. Національні конкурентні переваги України з позицій стану, структури і тенденцій розвитку міжнародних товарних, фінансових, інвестиційних ринків.

118. Основні фактори та показники конкурентоспроможності країни на світовому рівні.

119. Міжнародні перспективи реалізації національних конкурентних переваг.

120. Сучасні особливості розвитку конкуренції в умовах глобалізації.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Додаткове вступне випробування має кваліфікаційний характер та пере-
дує іспиту з фахового іспиту зі спеціальності. Додаткове вступне випробування
оцінюється за двобальною шкалою - склав/не склав. Для успішного складання
додаткового вступного випробування і допуску до фахового іспиту вступник
повинен продемонструвати розуміння основних положень питань програми та
правильно відповісти не менш, як на 2 питання. У випадку, якщо вступник не
склав додаткове вступне випробування, він не допускається до складання
фахового іспиту і втрачає право брати участь у конкурсному відборі.

Іспит проходить в усній формі

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка : підруч. У 2-х кн. Кн. 2: Мікроекономіка / [Ред. Панчишин С., Островерха П.]. К. : Знання, 2010. 437 с.
2. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.
3. Березін О. В., Безпарточний М. Г. Стратегія підприємства : [навч. посіб]. К.: Ліра-К, 2010. 224 с.
4. Біляк Т.О., Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., та ін. Основи підприємництва: Підручник; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с.
5. Буреннікова (Поліщук) Н.В., Буренніков Ю.Ю. Математичні методи економічного аналізу: теорія і практика: навч. посібник. Вінниця: ВНТУ, 2013. 292 с.
6. Вишневська О.А. Підприємницький ризик в управлінні конкурентоспроможністю підприємства // Економіка і суспільство. – 2016. – Випуск №7. – С. 232-237.
7. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства. Навчальний посібник. Вид-во «ЦУЛ». 2019. – 480 с.
8. Гой І.В. Підприємництво. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. Вид-во «ЦУЛ». 2019. – 368 с.
9. Горьовий В.П. Менеджмент фермерських господарств. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 366 с.
10. Господарський кодекс України №436-ІУ від 16.01.2003 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу :<http://zakon4.rada.gov.ua>.
11. Гринчуцький В.І., Карапетян Е. Т., Погріщук Б. В. Економіка підприємства: навч. посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
12. Грицаєнко М. І. Інтенсифікація сільського господарства на основі інноваційного розвитку. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи : монографія [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г. та ін.]. К. : ННЦ ІАЕ, 2014. С. 237-257.
13. Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент : підручник. Київ : КНЕУ, 2018. 520 с.
14. Дикань В. Л., Назаренко І. Л., Пługіна Ю.А. Біржова діяльність: підручник. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 282 с.
15. Економіка підприємства: Підручник. 4-е вид., доп. і перероб. / За ред. Г.А. Швиданенко. К.: КНЕУ, 2009. 640 с.
16. Єрмаков Ю.О., Жибак М.М. Організація виробництва в сільськогосподарських підприємствах: навч. посібник [для студентів вищих закладів освіти III-IV рівня акредитації]. Тернопіль: Астон, 2009. 287 с.
17. Іванюта С. М., Іванюта В. Ф. Підприємництво та бізнес-культура [Текст] : навч. посібник, 2007. 288 с.
18. Карпюк Г.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України. 2020. – 108 с.
19. Колот В.М., Репіна І.М., Шербина О.В. Підприємництво: організація,

- ефективність, бізнес-культура: Навч. посіб. / (2-е вид.,перер. та доп.). К. : КНЕУ, 2009. 444 с.
20. Конституція України: [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр>.
 21. Мелень О.В. Абрамова О.В. Мале підприємництво в Україні: проблеми та можливість ефективного функціонування / Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Випуск 16. Частина 2. – С. 61-63.
 22. Мельник Ю. В. та ін. Біржова справа: підруч. для студентів ВНЗ. за наук. ред д-ра екон. наук, проф. О. М. Сохацької; Терноп. нац. екон. ун-т. Вид. 3-тє, перероб., змін. та допов. Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 654 с.
 23. Мельников А.В., Коваленко О.А., Пундяк Н.Б. Основи організації бізнесу. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2017. – 200 с.
 24. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств від 18 травня 2001 року №132 (зі змінами).
 25. Мещерякова Т. К., Козловський В. О., Лесько О. Й. Біржова справа: практикум. Вінниця: ВНТУ, 2010. 78 с.
 26. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: навч. посібник; за ред. І.І. Червена, В.С. Шибаніна, С.І. Мельник. Миколаїв : МДАУ, 2007. 290 с.
 27. Останкова Л. А., Шевченко Н. Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2011. 256 с.
 28. Отенко І. П., Іващенко Г. А., Воронков Д. К. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник. Х. : Вид. ХНЕУ, 2012.
 29. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес культури. Навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2019. – 168 с.
 30. Пепа Т.В., Пішеніна Т.І., Лавринович В.В. Біржова діяльність : Навчальний посібник. К.: «Ліра-К», 2014. 540 с.
 31. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М.. Економіка та фінанси підприємства: підручник. Львів, 2015. 408 с.
 32. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. 572 с.
 33. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/>.
 34. Порохня В. М., Безземельна Т. О., Кравченко Т. А. Стратегічне управління: [навч. посіб.]. К.: Центр учбової літератури, 2012. 224 с.
 35. Рогач С. М., Гуцул Т. А., Ткачук В. А. та ін. Економіка і підприємництво, менеджмент: Навчальний посібник. 2-ге вид., стереотипне. Київ: ЦП «Компринт», 2018. 722 с.
 36. Семенда Д.К., Бурляй О.Л., Коротєєв М.А., Семенда О.В. Економіка підприємства: Підручник / Умань: Видавець «Сочінський», 2014. 476 с.
 37. Скібіцька Л. І., Матвєєв В. В., Щелкунов В. І. та ін. Антикризове корпоративне управління: теоретичні та прикладні аспекти. Антикризівий менеджмент: навч. посібник. К. : ЦУЛ, 2014. 584 с.
 38. Солодкий М.О., Резнік Н.П., Яворська В.О. Основи біржової діяльності: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Компринт, 2017. 450 с.

39. Солодкий М.О., Яворська В.О. Міжнародні біржові ринки: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Компринт, 2019. 520 с.
40. Тягунова Н.М., Спориш О.А. Підприємництво і бізнес-культура. Кредитно-модульний курс. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. 2017. – 118 с.
41. Фатхутдінов Р. А., Осовська Г. В. Управління конкурентоздатною організацією : [підручник]. К. : Кондор, 2009. 470 с.
42. Ходаківський Є. І., Якобчук В. П., Литвинчук І. Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2014. 276 с.
43. Хрущ Н., Іжевський П., Безвух С. Біржова діяльність: посібник. Кондор, 2017. 348 с.
44. Чухно А.А. Економічна теорія : (у 2-х т.) т.1 - К. : ДННУ АФУ, 2010. (Т.1 - 512 с.; Т.2 628 с.)
45. Швиданенко Г.О., Дмитренко А. І. Бізнес-діагностика підприємства: навч. посіб. М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. заклад «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». К. : КНЕУ, 2013. 448 с.
46. Шпикуляк О.Г. Інституції у розвитку та регулюванні аграрного ринку: [монографія]. К.: ННЦ ІАЕ, 2010. 396 с.
47. Юхименко П. І. та ін. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: Центр навчальної і практичної літератури, 2020. 320 с.